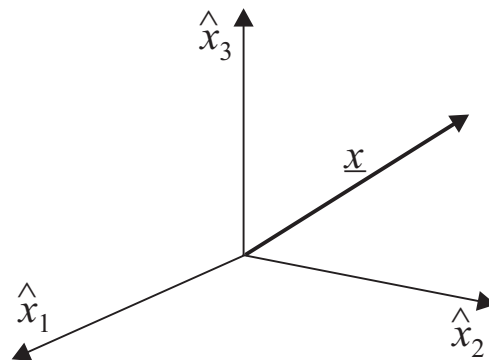

38. Wektor stanu i przestrzeń stanu

$$t \geq t_0$$

$$\underline{x} = x_1, x_2, \dots, x_n \quad \underline{x} = \begin{bmatrix} x_1 \\ x_2 \\ \vdots \\ x_n \end{bmatrix} = \begin{bmatrix} x_1 & x_2 & \dots & x_n \end{bmatrix}^T$$

Rys. 129.

39. Równanie stanu i równanie wyjścia

$$\begin{bmatrix} \dot{x}_1(t) \\ \dot{x}_2(t) \\ \vdots \\ \dot{x}_n(t) \end{bmatrix} = \begin{bmatrix} a_{11} & a_{12} & \dots & a_{1n} \\ a_{21} & a_{22} & \dots & a_{2n} \\ \dots & \dots & \dots & \dots \\ a_{n1} & a_{n2} & \dots & a_{nn} \end{bmatrix} \begin{bmatrix} x_1(t) \\ x_2(t) \\ \vdots \\ x_n(t) \end{bmatrix} + \begin{bmatrix} b_{11} & b_{12} & \dots & b_{1m} \\ b_{21} & b_{22} & \dots & b_{2m} \\ \dots & \dots & \dots & \dots \\ b_{n1} & b_{n2} & \dots & b_{nm} \end{bmatrix} \begin{bmatrix} u_1(t) \\ u_2(t) \\ \vdots \\ u_m(t) \end{bmatrix}$$

$$\begin{bmatrix} y_1(t) \\ y_2(t) \\ \vdots \\ y_p(t) \end{bmatrix} = \begin{bmatrix} c_{11} & c_{12} & \dots & c_{1n} \\ c_{21} & c_{22} & \dots & c_{2n} \\ \dots & \dots & \dots & \dots \\ c_{p1} & c_{p2} & \dots & c_{pn} \end{bmatrix} \begin{bmatrix} x_1(t) \\ x_2(t) \\ \vdots \\ x_n(t) \end{bmatrix} + \begin{bmatrix} d_{11} & d_{12} & \dots & d_{1m} \\ d_{21} & d_{22} & \dots & d_{2m} \\ \dots & \dots & \dots & \dots \\ d_{p1} & d_{p2} & \dots & d_{pm} \end{bmatrix} \begin{bmatrix} u_1(t) \\ u_2(t) \\ \vdots \\ u_m(t) \end{bmatrix}$$

$$\dot{x}_i = \frac{dx_i}{dt}$$

$$\dot{\underline{x}}(t) = \underline{A} \underline{x}(t) + \underline{B} \underline{u}(t) \quad - \text{równanie stanu} \quad (120)$$

$$\underline{y}(t) = \underline{C} \underline{x}(t) + \underline{D} \underline{u}(t) \quad - \text{równanie wyjścia} \quad (121)$$

$\underline{x}(t) \in \mathbb{R}^n$ – wektor stanu układu

$\underline{u}(t) \in \mathbb{R}^m$ – wektor sygnałów wejściowych

$\underline{y}(t) \in \mathbb{R}^p$ – wektor sygnałów wyjściowych

$\underline{A} \in \mathbb{R}^{n \times n}$ – macierz stanu układu

$\underline{B} \in \mathbb{R}^{n \times m}$ – macierz wejściowa

$\underline{C} \in \mathbb{R}^{p \times n}$ – macierz wyjściowa

$\underline{D} \in \mathbb{R}^{p \times m}$ – macierz bezpośredniego połączenia wejścia z wyjściem

dla układu niestacjonarnego:

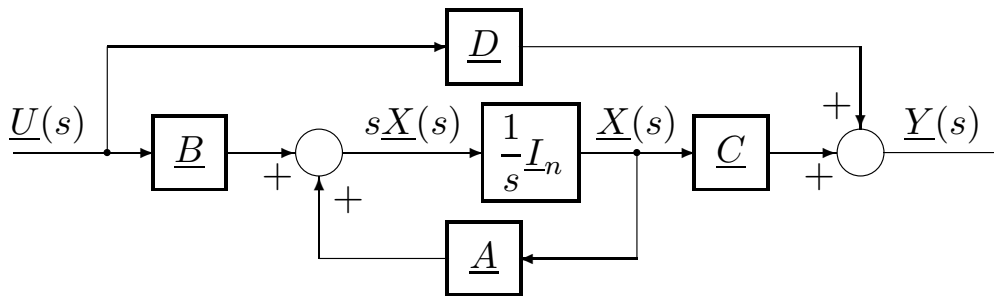
$$\dot{\underline{x}}(t) = \underline{A}(t) \underline{x}(t) + \underline{B}(t) \underline{u}(t)$$

$$\underline{y}(t) = \underline{C}(t) \underline{x}(t) + \underline{D}(t) \underline{u}(t)$$

w postaci operatorowej:

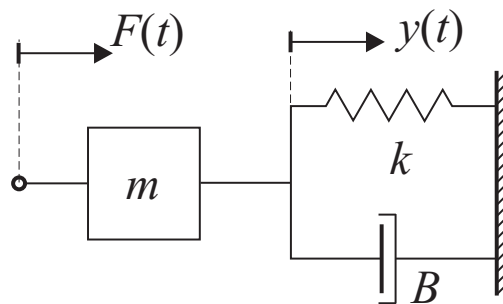
$$s\underline{X}(s) = \underline{A}\underline{X}(s) + \underline{B}\underline{U}(s) \tag{122}$$

$$\underline{Y}(s) = \underline{C}\underline{X}(s) + \underline{D}\underline{U}(s) \tag{123}$$

Rys. 130.

Przykład

Rys. 131.

$$F(t) = m \frac{d^2 y(t)}{dt^2} + B \frac{dy(t)}{dt} + ky(t) = m\ddot{y}(t) + B\dot{y}(t) + ky(t)$$

wybieramy $x_1(t) = y(t)$, $x_2(t) = \dot{y}(t) = \dot{x}_1(t)$, $u(t) = F(t)$

$$u = m\dot{x}_2 + Bx_2 + kx_1 \qquad y = x_1$$

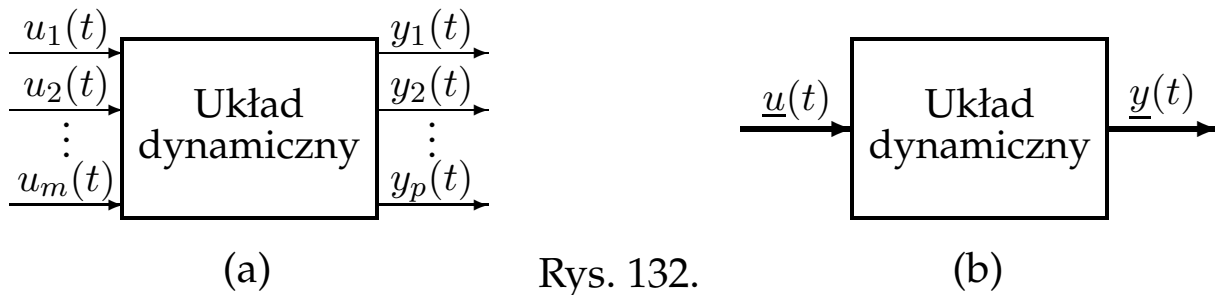
$$\dot{x}_2 = -\frac{k}{m}x_1 - \frac{B}{m}x_2 + \frac{1}{m}u \qquad \underline{x} = \begin{bmatrix} x_1 & x_2 \end{bmatrix}^T$$

$$\dot{x}_1 = x_2$$

$$\underline{A} = \begin{bmatrix} 0 & 1 \\ -\frac{k}{m} & -\frac{B}{m} \end{bmatrix}, \quad \underline{B} = \begin{bmatrix} 0 \\ \frac{1}{m} \end{bmatrix}, \quad \underline{C} = \begin{bmatrix} 1 & 0 \end{bmatrix}, \quad \underline{D} = \begin{bmatrix} 0 \end{bmatrix}$$

40. Transmitancja wielowymiarowa

- układy o jednym wejściu i jednym wyjściu (ang. *single-input, single-output* – SISO)
- układy o wielu wejściach i wielu wyjściach (ang. *multiple-input, multiple-output* – MIMO)

$$\underline{G}(s) = \begin{bmatrix} G_{11}(s) & G_{12}(s) & \dots & G_{1m}(s) \\ G_{21}(s) & G_{22}(s) & \dots & G_{2m}(s) \\ \dots & \dots & \dots & \dots \\ G_{p1}(s) & G_{p2}(s) & \dots & G_{pm}(s) \end{bmatrix} \in \mathbb{R}^{p \times m} \quad (124)$$

$$\underline{Y}(s) = \underline{G}(s)\underline{U}(s) \quad (125)$$

przy czym $\underline{U}(s) = \mathcal{L}\{\underline{u}(t)\}, \quad \underline{Y}(s) = \mathcal{L}\{\underline{y}(t)\}$

$$G_{ij}(s) \triangleq \frac{Y_i(s)}{U_j(s)}, \quad i = 1, 2, \dots, p, \quad j = 1, 2, \dots, m \quad (126)$$

$$Y_i(s) = \sum_{j=1}^m G_{ij}(s)U_j(s), \quad y_i(t) = \mathcal{L}^{-1}\{Y_i(s)\}$$

41. Związek między opisem w przestrzeni stanu a transmitancją

$$\begin{cases} \dot{\underline{x}}(t) = \underline{A}\underline{x}(t) + \underline{B}\underline{u}(t) \\ \underline{y}(t) = \underline{C}\underline{x}(t) + \underline{D}\underline{u}(t) \end{cases} \Rightarrow \begin{cases} s\underline{X}(s) = \underline{A}\underline{X}(s) + \underline{B}\underline{U}(s) \\ \underline{Y}(s) = \underline{C}\underline{X}(s) + \underline{D}\underline{U}(s) \end{cases}$$

$$(s\underline{I} - \underline{A})\underline{X}(s) = \underline{B}\underline{U}(s)$$

$$\underline{X}(s) = (s\underline{I} - \underline{A})^{-1}\underline{B}\underline{U}(s)$$

wstawiamy do równania wyjścia:

$$\underline{Y}(s) = \underline{C}(s\underline{I} - \underline{A})^{-1}\underline{B}\underline{U}(s) + \underline{D}\underline{U}(s),$$

a wielowymiarowa transmitancja operatorowa ma postać:

$$\underline{G}(s) = \underline{C}(s\underline{I} - \underline{A})^{-1}\underline{B} + \underline{D} \quad (127)$$

ponieważ $\underline{Y}(s) = \underline{G}(s)\underline{U}(s)$

Przykład

$$\begin{cases} \dot{\underline{x}} = \underline{A}\underline{x} + \underline{B}\underline{u} \\ \underline{y} = \underline{C}\underline{x} + \underline{D}\underline{u} \end{cases} \quad \underline{x} = \begin{bmatrix} x_1 \\ x_2 \end{bmatrix}, \quad \underline{u} = \begin{bmatrix} u_1 \\ u_2 \end{bmatrix}, \quad \underline{y} = \begin{bmatrix} y_1 \\ y_2 \end{bmatrix}$$

$$\underline{A} = \begin{bmatrix} -1 & -1 \\ 3 & 0 \end{bmatrix}, \quad \underline{B} = \begin{bmatrix} 1 & 1 \\ 1 & 0 \end{bmatrix}, \quad \underline{C} = \begin{bmatrix} 1 & 0 \\ 0 & 1 \end{bmatrix}, \quad \underline{D} = \begin{bmatrix} 0 & 0 \\ 0 & 0 \end{bmatrix}$$

$\underline{G}(s) = ?$

$$s\underline{I} - \underline{A} = \begin{bmatrix} s+1 & 1 \\ -3 & s \end{bmatrix}, \quad \det(s\underline{I} - \underline{A}) = (s+1)s + 3 = s^2 + s + 3$$

Macierz odwrotna – przypomnienie

zał. $\underline{M} = [m_{ij}]$ kwadratowa i nieosobliwa, tzn. $\det(\underline{M}) \neq 0$

$$\underline{M}^{-1} = \frac{\underline{M}^D}{\det(\underline{M})} \quad - \quad \text{macierz odwrotna}$$

$$\underline{M}^D = [(-1)^{i+j} M_{ij}]^T \quad - \quad \text{macierz dołączona}$$

M_{ij} – minor wyznacznika związany z m_{ij}

$$(s\underline{I} - \underline{A})^{-1} = \frac{1}{s^2 + s + 3} \begin{bmatrix} s & -1 \\ 3 & s + 1 \end{bmatrix}$$

$$\begin{aligned} \underline{G}(s) &= \underline{C}(s\underline{I} - \underline{A})^{-1}\underline{B} = \frac{1}{s^2 + s + 3} \begin{bmatrix} 1 & 0 \\ 0 & 1 \end{bmatrix} \begin{bmatrix} s & -1 \\ 3 & s + 1 \end{bmatrix} \begin{bmatrix} 1 & 1 \\ 1 & 0 \end{bmatrix} = \\ &= \frac{1}{s^2 + s + 3} \begin{bmatrix} s - 1 & s \\ s + 4 & 3 \end{bmatrix} \end{aligned}$$

Stąd:

$$\underline{G}(s) = \begin{bmatrix} \frac{s - 1}{s^2 + s + 3} & \frac{s}{s^2 + s + 3} \\ \frac{s + 4}{s^2 + s + 3} & \frac{3}{s^2 + s + 3} \end{bmatrix}$$

$$\underline{G}(s) = \underline{C}(s\underline{I} - \underline{A})^{-1}\underline{B} + \underline{D} = \underline{C} \frac{(s\underline{I} - \underline{A})^D}{\det(s\underline{I} - \underline{A})} \underline{B} + \underline{D}$$

stąd równanie charakterystyczne: $\det(s\underline{I} - \underline{A}) = 0$

(gdy $G(s) = \frac{L(s)}{M(s)} \rightarrow$ równanie charakterystyczne $M(s) = 0$)

42. Przekształcenie nieosobliwe zmiennych stanu

$$\underline{x}(t) = \underline{T} \underline{x}^*(t) \quad (128)$$

$$\dot{\underline{x}} = \underline{A} \underline{x} + \underline{B} \underline{u}$$

$$\underline{T} \dot{\underline{x}}^* = \underline{A} \underline{T} \underline{x}^* + \underline{B} \underline{u}$$

$$\begin{cases} \dot{\underline{x}}^* = \underline{T}^{-1} \underline{A} \underline{T} \underline{x}^* + \underline{T}^{-1} \underline{B} \underline{u} \\ \underline{y} = \underline{C} \underline{T} \underline{x}^* + \underline{D} \underline{u} \end{cases} \Rightarrow \begin{cases} \dot{\underline{x}}^* = \tilde{\underline{A}} \underline{x}^* + \tilde{\underline{B}} \underline{u} \\ \underline{y} = \tilde{\underline{C}} \underline{x}^* + \tilde{\underline{D}} \underline{u} \end{cases}$$

przy czym

$$\tilde{\underline{A}} = \underline{T}^{-1} \underline{A} \underline{T}, \quad \tilde{\underline{B}} = \underline{T}^{-1} \underline{B}, \quad \tilde{\underline{C}} = \underline{C} \underline{T}, \quad \tilde{\underline{D}} = \underline{D} \quad (129)$$

$$\det(s\underline{I} - \underline{A}) = 0$$

$$\det(s\underline{I} - \tilde{\underline{A}}) = 0$$

$$\begin{aligned} \det(s\underline{I} - \tilde{\underline{A}}) &= \det(s\underline{I} - \underline{T}^{-1} \underline{A} \underline{T}) = \det(s\underline{T}^{-1} \underline{T} - \underline{T}^{-1} \underline{A} \underline{T}) = \\ &= \det[\underline{T}^{-1}(s\underline{I})\underline{T} - \underline{T}^{-1} \underline{A} \underline{T}] = \det[\underline{T}^{-1}(s\underline{I} - \underline{A})\underline{T}] = \\ &= \det(\underline{T}^{-1}) \det(s\underline{I} - \underline{A}) \det(\underline{T}) = \det(s\underline{I} - \underline{A}) \end{aligned}$$

ponieważ $\underline{T}^{-1} \underline{T} = \underline{I} \Rightarrow \det(\underline{T}^{-1}) \det(\underline{T}) = 1$